

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΘΕΜΑ: Κοινοποίηση των διατάξεων των άρθρων 32 και 96 του ν. 4745/2020 (ΦΕΚ 214/Α΄/

6.11.2020), με τις οποίες τροποποιήθηκε η παρ. 5 του άρθρου 150 του ν. 2960/2001.

Σας κοινοποιούμε συνημμένα τις ακόλουθες διατάξεις του ν. 4745/2020 (ΦΕΚ 214/Α΄/ 6.11.2020) «Ρυθμίσεις για την επιτάχυνση της εκδίκασης εκκρεμών υποθέσεων του ν. 3869/2010, σύμφωνα με τις επιταγές της παρ. 1 του άρθρου 6 της Ε.Σ.Δ.Α., ως προς την εύλογη διάρκεια της πολιτικής δίκης, τροποποιήσεις του Κώδικα Δικηγόρων και άλλες διατάξεις», και συγκεκριμένα:

- τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 32, με τίτλο «Δικονομικές διατάξεις στις υποθέσεις λαθρεμπορίας και φοροδιαφυγής - Τροποποιήσεις του ν. 2960/2001 και του ν. 4174/2013»

και

- τη διάταξη του άρθρου 96, με τίτλο «Μεταβατική διάταξη για την αναστολή των ποινικών υποθέσεων»,

επισημαίνοντας τα ακόλουθα:

ΜΕΡΟΣ Α΄

Με την παρ. 1 του άρθρου 32 του ν. 4745/2020,
αντικαταστάθηκε η παρ. 5 του άρθρου 150 του ν. 2960/2001
«Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας», ως εξής:

Άρθρο 150

1. ...

2. ...

3. ...

4. ...

5. α) Η έκδοση πράξης επιβολής πολλαπλού τέλους σε βάρος ορισμένου προσώπου, σύμφωνα με την παρ.

1, για παράβαση που συνιστά συγχρόνως και το έγκλημα της λαθρεμπορίας κατά τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα, αναστέλλει την προθεσμία της παραγραφής του σχετικού ποινικού αδικήματος και συνεπάγεται την αυτεπάγγελτη αναβολή ή αναστολή της αντίστοιχης ποινικής διαδικασίας. Για τον σκοπό αυτόν, η τελωνειακή αρχή που εξέδωσε την πράξη αποστέλλει αμελλητί αντίγραφο αυτής στον αρμόδιο εισαγγελέα.

- β) Αν δεν έχει ασκηθεί ποινική δίωξη, ο αρμόδιος εισαγγελέας πλημμελειοδικών αναβάλλει με πράξη του κάθε περαιτέρω ενέργεια της ποινικής διαδικασίας. Αν έχει ασκηθεί ποινική δίωξη και η υπόθεση εκκρεμεί στην κύρια ανάκριση, ο ανακριτής με σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα διατάσσει την αναστολή της ποινικής διαδικασίας. Αν η υπόθεση έχει παραπεμφθεί στο ακροατήριο, το ποινικό δικαστήριο διατάσσει την αναστολή της ποινικής διαδικασίας, σε κάθε άλλη δε περίπτωση την αναστολή διατάσσει το αρμόδιο Δικαστικό Συμβούλιο. Αν έχει κινηθεί η διαδικασία που προβλέπεται για τα αυτόφωρα εγκλήματα, σύμφωνα με τα άρθρα 275 επ. και 417 επ. του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, η ποινική διαδικασία συνεχίζεται και την αναστολή αυτής διατάσσει το δικαστήριο στο οποίο έχει εισαχθεί για εκδίκαση η υπόθεση.
- γ) Η αναστολή της προθεσμίας της παραγραφής και η αναβολή ή αναστολή της ποινικής διαδικασίας, διαρκούν μέχρι την οριστικοποίηση της πράξης επιβολής πολλαπλού τέλους λόγω άπρακτης παρόδου της προθεσμίας άσκησης προσφυγής ή μέχρις ότου καταστεί αμετάκλητη η απόφαση του αρμόδιου διοικητικού δικαστηρίου επί της προσφυγής που ασκήθηκε.
- δ) Η εκδίκαση των σχετικών υποθέσεων ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και του Συμβουλίου της Επικρατείας και η έκδοση των σχετικών αποφάσεων γίνονται κατά προτεραιότητα. Η τελωνειακή αρχή, που εξέδωσε την πράξη ή η γραμματεία του οικείου διοικητικού δικαστηρίου ενημερώνουν αμελλητί τον αρμόδιο εισαγγελέα, αντιστοίχως, για την οριστικοποίηση της πράξης, λόγω μη άσκησης προσφυγής, ή για την έκδοση αμετάκλητης απόφασης του αρμόδιου διοικητικού δικαστηρίου και υποβάλλουν, κατά περίπτωση, υπηρεσιακό αντίγραφο του διοικητικού φακέλου ή της δικογραφίας της υπόθεσης.
- ε) Σε περίπτωση αναστολής της προθεσμίας της παραγραφής σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της περ. α', δεν ισχύει ο χρονικός περιορισμός της αναστολής του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 113 του Ποινικού Κώδικα.

Σύμφωνα με το κείμενο της αιτιολογικής έκθεσης της ως άνω διάταξης, με τις ανωτέρω διατάξεις «εναρμονίζεται η εθνική νομοθεσία με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 30ης.4.2015 στην υπόθεση Καπετάνιος κλπ. κατά Ελλάδα, που αφορά στην εφαρμογή της αρχής *ne bis in idem* του άρθρου 4 του 7^{ου} Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ και προβλέπεται ότι σε περίπτωση λαθρεμπορίας, η έναρξη της διοικητικής διαδικασίας επιβολής της σχετικής διοικητικής κύρωσης του πολλαπλού τέλους συνεπάγεται την αυτεπάγγελτη αναβολή ή αναστολή της σχετικής ποινικής διαδικασίας και την αναστολή της παραγραφής του αντίστοιχου ποινικού αδικήματος που διαρκούν, κατά περίπτωση, μέχρι την οριστικοποίηση της διοικητικής πράξης επιβολής της κύρωσης του πολλαπλού τέλους ή, εφόσον έχει ασκηθεί προσφυγή κατά αυτής, μέχρι τη σχετική αμετάκλητη απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου. Η ρύθμιση αυτή βρίσκεται σε πλήρη αρμονία με την απόφαση 359/2020 της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας σχετικά με την έννοια και τον τρόπο εφαρμογής της αρχής *ne bis in idem*, με την οποία κρίθηκε ότι η ποινική διαδικασία περί λαθρεμπορίας προϋποθέτει, καταρχήν, την έκδοση σχετικής διοικητικής καταλογιστικής πράξεως, εξοπλισμένης με το τεκμήριο νομιμότητας, το οποίο μπορεί να ανατραπεί (εν όλω ή εν μέρει) μόνον μέσω της ακυρώσεως ή της τροποποιήσεώς της από τον διοικητικό δικαστή, που είναι, κατά το Σύνταγμα, ο «φυσικός» δικαστής του ελέγχου του νόμου και ουσία βασίμου της. Έτσι, ο ποινικός δικαστής, όταν θα επιλαμβάνεται της υπόθεσης, θα έχει πλέον στη διάθεσή του την αμετάκλητη κρίση του διοικητικού δικαστή ως προς τη νομιμότητα της καταλογιστικής πράξεως, η οποία είναι κρίσιμη τόσο για την καταδίκη ή την απαλλαγή του κατηγορούμενου όσο και για την επιμέτρηση της ποινής σύμφωνα με τα κριτήρια που έχουν τεθεί από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

(...) Μετά από την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 30ης.4.2015 στην υπόθεση Καπετάνιος κλπ. κατά Ελλάδα, με την οποία κρίθηκε ότι σε περίπτωση λαθρεμπορίας που τιμωρείται τόσο ποινικά όσο και διοικητικά, τυχόν αμετάκλητη αθώωση, έστω και λόγω αμφιβολιών, του υπαιτίου από το ποινικό δικαστήριο αποκλείει, λόγω της εφαρμογής της αρχής *ne bis in idem* του άρθρου 4 του 7ου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, τη δυνατότητα επιβολής της διοικητικής κύρωσης του πολλαπλού τέλους για την λαθρεμπορία, έχουμε οδηγηθεί στην πλήρη αδυναμία επιβολής χρηματικών διοικητικών κυρώσεων στους παραβάτες, όχι μόνο αν αθωωθούν, αλλά ακόμη και αν καταδικασθούν από το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο. Και τούτο διότι, κατά τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου του

Στρασβούργου, ως ποινή, η οποία δεν μπορεί να επιβληθεί δύο φορές για την ίδια παράβαση, θεωρείται και η χρηματική διοικητική κύρωση, για την οποία, μάλιστα, λαμβάνεται υπόψη το προβλεπόμενο από τη σχετική εθνική νομοθεσία ανώτατο όριο και όχι το, τυχόν χαμηλότερο, επιβληθέν στη συγκεκριμένη περίπτωση ποσό (βλ. απόφαση ΕΔΔΑ της 16ης.6.2009, Müller-Hartburg κατά Αυστρίας). Έτσι, όμως, όχι μόνο δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί ο επιτακτικός σκοπός δημοσίου συμφέροντος της περιστολής της διαφυγής καταβολής δασμών, αλλά παράλληλα οδηγούμαστε και σε σημαντική υστέρηση εσόδων του Ελληνικού Δημοσίου, λόγω της αδυναμίας είσπραξης των χρηματικών κυρώσεων και, σε κάποιες περιπτώσεις, των αντίστοιχων δασμών. Σημειώνεται ότι μόνο το έτος 2019, εκδόθηκαν σχετικά 10.657 καταλογιστικές πράξεις και καταλογίστηκαν 245.552.299 ευρώ (πρόστιμα, πολλαπλά τέλη, δασμοί) και, όπως είναι προφανές, οι ετήσιες απώλειες του Ελληνικού Κράτους από τη λαθρεμπορία είναι πολλαπλάσιες».

Κατόπιν της ανωτέρω νομοθετικής τροποποίησης, επισημαίνονται τα εξής:

- 1.** Η ανωτέρω διάταξη δεν καταργεί τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 17 του ν. 4446/2016 και ισχύει σήμερα, περί δέσμευσης των διοικητικών δικαστηρίων από τις αμετάκλητες αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων και από τα αμετάκλητα βουλεύματα.
- 2.** Παρατηρείται ότι, σύμφωνα με τη ρητή διατύπωση του πρώτου εδαφίου της περίπτωσης α) της παρ. 5 του άρθρου 150, όπως τροποποιήθηκε με την κοινοποιούμενη διάταξη, για την αναστολή της παραγραφής του ποινικού αδικήματος, αλλά και για την αναβολή ή αναστολή της αντίστοιχης ποινικής διαδικασίας, αρκεί η έκδοση της καταλογιστικής πράξης και δεν απαιτείται η επίδοσή της στον οφειλέτη.
- 3.** Σημειώνεται ότι η υποχρέωση υποβολής μηνυτήριας αναφοράς από πλευράς της τελωνειακής ή οποιασδήποτε άλλης αρχής που διενεργεί τον έλεγχο και διαπιστώνει τη λαθρεμπορία (που μπορεί να είναι άλλη από την τελωνειακή αρχή που έχει την αρμοδιότητα έκδοσης της καταλογιστικής πράξης), όπως η υποχρέωση αυτή προκύπτει από τη διάταξη του άρθρου 38 του ΚΠΔ, διατηρείται.
- 4.** Ομοίως, επισημαίνεται ότι με τη νέα διάταξη δεν επηρεάζονται τα οριζόμενα με τις διατάξεις του άρθρου 158 του ν. 2960/2001.
- 5.** Σε ό,τι αφορά στις οφειλόμενες νόμιμες ενέργειες της τελωνειακής αρχής, αναφορικά με την παροχή ενημέρωσης στον αρμόδιο Εισαγγελέα για τις

καταλογιστικές πράξεις που εκδίδει, σε συμμόρφωση με τα οριζόμενα στην κοινοποιούμενη νέα διάταξη, επισημαίνεται ότι:

(α) Σε πρώτη φάση, η τελωνειακή αρχή που εκδίδει μία καταλογιστική πράξη έχει υποχρέωση αμελλητί αποστολής αντιγράφου της καταλογιστικής στον αρμόδιο Εισαγγελέα. Προς απλοποίηση της διαδικασίας, η τελωνειακή αρχή μπορεί παράλληλα να αποστέλλει, υπηρεσιακά, αντίγραφο και του σχετικού διοικητικού φακέλου.

Συστήνεται στις τελωνειακές αρχές, για τη διευκόλυνση του έργου τους, να κοινοποιούν το ανωτέρω διαβιβαστικό έγγραφο και την καταλογιστική πράξη ταυτόχρονα και στη γραμματεία του διοικητικού δικαστηρίου, το οποίο είναι αρμόδιο για την εκδίκαση της προσφυγής που τυχόν θα κατατεθεί από τον/ους οφειλέτη/ες κατά της καταλογιστικής πράξης, με αναγραφή στο διαβιβαστικό έγγραφο των ακολούθων:

«Το παρόν κοινοποιείται και στη γραμματεία του Διοικητικού Δικαστηρίου, για την εφαρμογή εκ μέρους της, κατά λόγο αρμοδιότητας, των οριζομένων στο δεύτερο εδάφιο της περ. δ) της παρ. 5 του άρθρου 150 του ν. 2960/2001, ως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 32 του ν. 4745/2020 (ΦΕΚ 214/Α' / 6.11.2020)».

Παρότι η κοινοποιούμενη νέα διάταξη δεν επιβάλλει αντίστοιχη υποχρέωση αμελλητί ενημέρωσης του Εισαγγελέα στις περιπτώσεις έκδοσης απαλλακτικής πράξης, προτείνουμε για λόγους χρηστής διοίκησης στις τελωνειακές αρχές να προβαίνουν στην αποστολή αντιγράφου και των απαλλακτικών πράξεων που εκδίδουν επί των π.τ.π. για λαθρεμπορία, εφόσον έχει υποβληθεί μηνυτήρια αναφορά για λαθρεμπορία στον Εισαγγελέα είτε από τις ίδιες είτε από άλλη αρχή.

(β) Ακολούθως, η τελωνειακή αρχή επιδίδει την πράξη στον οφειλέτη.

(γ) Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης προσφυγής από τον οφειλέτη, το Τελωνείο ενημερώνει αμελλητί τον αρμόδιο Εισαγγελέα ότι η καταλογιστική πράξη έχει οριστικοποιηθεί, λόγω μη άσκησης (εμπρόθεσμης) προσφυγής από τον οφειλέτη, και υποβάλλει στον Εισαγγελέα υπηρεσιακό αντίγραφο του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης.

Όπως γνωρίζετε, η διάταξη του άρθρου 21 του ν. 4446/2016 απαλλάσσει τον προσφεύγοντα από την υποχρέωση γνωστοποίησης της άσκησης της προσφυγής στο Τελωνείο που εξέδωσε την καταλογιστική πράξη, με συνέπεια το Τελωνείο να λαμβάνει γνώση της ύπαρξης της προσφυγής, μόλις 60 ημέρες

πριν τη δικάσιμο, όπως ορίζει το άρθρο 128 του ΚΔΔ. Αυτό συνεπάγεται ότι το Τελωνείο, για την εκπλήρωση της υποχρέωσής του για αμελλητί γνωστοποίηση στον Εισαγγελέα της οριστικοποίησης της καταλογιστικής του, καλείται να αναζητήσει από τη γραμματεία του αρμόδιου διοικητικού δικαστηρίου την πληροφορία αν έχει ασκηθεί προσφυγή κατά της καταλογιστικής πράξης που εξέδωσε.

(δ) Αν ασκηθεί προσφυγή από τον οφειλέτη, η γραμματεία του διοικητικού δικαστηρίου που θα εκδώσει την (καταστείσα) αμετάκλητη απόφαση επί του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου κατά της καταλογιστικής πράξης υπέχει υποχρέωση να ενημερώσει αμελλητί τον αρμόδιο Εισαγγελέα για την επέλευση της οριστικοποίησης της καταλογιστικής πράξης, λόγω της έκδοσης της ως άνω αμετάκλητης απόφασης και να υποβάλει υπηρεσιακό αντίγραφο της δικογραφίας της υπόθεσης.

ΜΕΡΟΣ Β΄

Με το πρώτο εδάφιο του άρθρου 96 του ν. 4745/2020, ορίστηκαν οι μεταβατικές διατάξεις της ανωτέρω νομοθετικής τροποποίησης, ως εξής: «Οι διατάξεις του άρθρου 32 καταλαμβάνουν τις πράξεις που τελούνται μετά από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου».

Σύμφωνα δε με το άρθρο 101 του ν. 4745/2020, ως ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου αυτού ορίστηκε η ημερομηνία δημοσίευσής του στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης: 6 Νοεμβρίου 2020.

Σημειώνεται ότι η ανωτέρω μεταβατική διάταξη, ως ειδικότερη, υπερισχύει της γενικής αρχής του ποινικού δικονομικού δικαίου¹ περί εφαρμογής των

¹ Πρβλ. ΑΠ 1614/2019 «Με βάση γενική αρχή του ποινικού δικονομικού δικαίου, που συνάγεται από τα άρθρα 2 του ΠΚ και 590 παρ. 1 του ΚΠοινΔ, οι δικονομικοί νόμοι, αν δεν ορίζουν με μεταβατική διάταξη το αντίθετο, έχουν άμεση εφαρμογή από την έναρξη της ισχύος τους και στις εκκρεμείς και μη εκδικασθείσες ακόμη ποινικές υποθέσεις, από το χρονικό σημείο που καταλαμβάνουν αυτές. Η διαδικασία, δηλαδή, χωρεί σύμφωνα με το νόμο που ισχύει κατά το χρόνο, που επιχειρείται η κάθε διαδικαστική πράξη και, συνεπώς, οι μεν πράξεις, οι οποίες έγιναν υπό το κράτος του παλαιού νόμου, είναι ισχυρές, το δε ατέλεστο μέρος της διαδικασίας και, επομένως, και η μη διεξαχθείσα ακόμη δίκη, θα γίνει σύμφωνα με το νέο νόμο. Εξάλλου, κατά το άρθρο 2 παρ. 1 ΠΚ, που προβλέπει την αναδρομική ισχύ του ηπιότερου νόμου και ίσχυε μέχρι την εισαγωγή του νέου Π.Κ. (ν.4619/2019), "αν από την τέλεση της πράξης έως την αμετάκλητη εκδίκασή της ίσχυαν δύο ή περισσότεροι νόμοι εφαρμόζεται αυτός που περιέχει τις ευμενέστερες για τον' κατηγορούμενο διατάξεις". Ανάλογου

δικονομικών νόμων και στις εκκρεμείς και μη εκδικασθείσες ακόμη ποινικές υποθέσεις.

Στην προκειμένη περίπτωση, η νέα ποινική δικονομική διάταξη εφαρμόζεται στις υποθέσεις λαθρεμποριών που τελούνται από την 7^η Νοεμβρίου 2020 και εφεξής.

Συνεπώς, για τις λαθρεμπορικές τελωνειακές παραβάσεις που έχουν ήδη τελεστεί έως και την 6^η Νοεμβρίου 2020, είτε έχουν ήδη διαπιστωθεί από κάποια τελωνειακή ή άλλη αρχή είτε όχι, είτε έχει ήδη καταχωρηθεί γι' αυτές π.τ.π. είτε όχι, είτε έχει υποβληθεί μηνυτήρια αναφορά στον αρμόδιο Εισαγγελέα είτε όχι, είτε έχει εκδοθεί καταλογιστική πράξη είτε όχι, εφαρμόζεται η προϊσχύσασα διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 150 του ν. 2960/2001: η καταλογιστική πράξη είναι ανεξάρτητη από την παράλληλη κατά νόμο άσκηση ποινικής δίωξης, καθώς και από την ποινική απόφαση που θα εκδοθεί.

Κατά συνέπεια, οι τελωνειακές αρχές δεν υπέχουν, για τις υποθέσεις αυτές, τις υποχρεώσεις που αναφέρονται ανωτέρω.

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ Α.Α.Δ.Ε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΙΤΣΙΛΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

A. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΠΡΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

1. Αποδέκτες Πίνακα Δ´
2. Διεύθυνση Στρατηγικής Τεχνολογιών Πληροφορικής
3. Αυτοτελές Τμήμα Συντονισμού Μεταρρυθμιστικών Δράσεων και Επικοινωνίας
4. Ηλεκτρονική Βιβλιοθήκη Α.Α.Δ.Ε.

B. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΠΡΟΣ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

περιεχομένου είναι και η διάταξη του άρθρου 2 παρ.1 του νέου Π.Κ., που ισχύει από 1-7-2019 και εφεξής (βλ. αρθρ. 460 αυτού). ...»

1. Αποδέκτες Πίνακα Α΄ (πλην των αποδεκτών προς ενέργεια)
2. Κεντρική Υπηρεσία Ν.Σ.Κ.
3. Γραφείο Υφυπουργού Οικονομικών κ. Βεσυρόπουλου
4. Γραφείο Γ.Γ. Φορολογικής Πολιτικής και Δημόσιας Περιουσίας

Γ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο Διοικητή Α.Α.Δ.Ε.
2. Αυτοτελές Τμήμα Υποστήριξης ΓΔΤΕΦΚ
3. Δ/ση ΣΤΕΠ